

'Oh, ik zie bier! Ik zie bier!'

RECENSIE KAMEROPERA'S

★★★★★

Gebeurtenis Kameropera's 'Café Amante' en 'Linke Lusten' door De Lege Ruimte en Het Kamermuziekparadijs **Met** Jan Misdom (klarinete), Gerda Geutskens (klarinete), Martin Morsman (basklarinete), Gonda Jonker (alt-mezzo) en Noud Jaspers (bariton) **Muziek** Pergolesi, Corelli, Haydn, Scarlatti, Grieg en Uccellini bewerkt door Jan Misdom **Libretto en regie** Jos Visscher **Vormgeving** Louise Caspers **Gezien** 22/1 Assen, Kleintje Kolk **Publiek** 65 (uitverkocht) **Theater** zien 20/2 Woudbloem, Theaterboerderij Erf en Weide (alleen 'Linke Lusten')

Door Job van Schaik

Zo moet het dus. "Ohohohoo, wat heb ik het heet!", zingt

Gonda Jonkers, alias markiezin De Meurteuil, onderuitgezakt op een chaise longue, puffend van de warmte. "Nog maar een knoopje los", vervolgt ze de aria, heerlijk vals, en voegt de daad bij het woord. Dan komt er een man op. "Kom hit-sig beest, wij gaan van bil", zingt Noud Jaspers, alias burggraaf De Valmont, met bepoederd gezicht. Hij trekt veelbetekend aan zijn staf, maar de markiezin wimpelt hem af en zingt: "U mag uw musket wel laden, maar hij komt er bij mij niet in."

Linke Lusten heet de kameropera van Jan Misdom en Jos Visscher die zaterdag in Kleintje Kolk in première ging. 'De eerste pornografische opera ooit geschreven', aldus het affiche; losjes gebaseerd op de briefroman *Les Liaisons Dangereuses*, op muziek van zes verschillende componisten. Conclusie: zo slecht je dus de barrière tussen

klassieke muziek en publiek voor wie die muziek niet meer vanzelfsprekend is. Fraai decor, hilarische teksten die naadloos bij de muziek aansluiten, prachtig zang- en acteerwerk van de hoofdrolspelers, en drie klarinetten die – met pruijk op het hoofd en een befje voor – het zaakje vakkundig aansturen en begeleiden.

Het publiek, gezeten aan lange tafels met houten banken, maakt deel uit van het decor en wordt nadrukkelijk in de handeling betrokken. De burggraaf richt zich, nadat hij is afgewezen door de markiezin, op een bezoeker om haar 'aan mijn strijkstok te rijgen'. Hij verdwijnt met haar in de coulissen om een aria later 'trionf, triomf'-zingend terug te keren. Het is opera buffa (Italiaans voor 'komische opera') zoals opera buffa bedoeld is. Met publiek dat joelt en lacht en wijn drinkt (bij binnenkomst kreeg

iedereen een glas rood of wit) en rustig door het pauzemuziekje van de klarinetten heen klept.

Voor de pauze werd een andere kameropera van Visscher en Misdom uitgevoerd, *Café Amante*. Een paar jaar oud inmiddels, iets klassieker van muzikale vorm dan *Linke Lusten*, want gebaseerd op Pergolesi's opera buffa *La serva padrona* uit 1752, maar net zo hilarisch en toegankelijk. Als je een bariton in een aria 'oh, ik zie bier! ik zie bier!' of 'bitterballen? oh, mijn Heer!' hoort zingen, vergeet je domweg dat er klassieke muziek wordt uitgevoerd. Het is briljant, plat vermaak én subtiel muzikaal evangelisatiewerk. Want als niet-klassiek onderlegde toeschouwer luister je de volgende keer dat je een aria van Puccini op de radio voorbij hoort komen waarschijnlijk toch net even anders. Deze aanpak verdient een tournee langs de theaters.

Makers 'Linke Lusten' hopen op tournee

Door Job van Schaik

Assen *Linke Lusten* is alweer de vierde kameropera die Het Muziekparadijs van Jan Misdom en De Lege Ruimte van Jos Visscher hebben gemaakt. "Onze hoop is op deze opera gevestigd", zegt Misdom, na afloop van de première in Kleintje Kolk in Assen. "Dit is de eerste die we speciaal voor het theater hebben gemaakt. Ik kan me niet voorstellen dat dit helemaal niet aanslaat." Visscher hoopt op een tournee langs de theaters in het Noorden. "Maar dan moeten ze wel

komen kijken. Ik had programmeurs van alle noordelijke theaters uitgenodigd, maar er is er niet een hierheen gekomen."

De vorige drie kameropera's van de twee Drenten zijn voor speciale locaties gemaakt: *Het Debat* (op basis van *De koffiecantaat* van Bach) is bedoeld voor raadszalen, *Bolders* (met muziek van Mozart) voor vergaderzalen, en *Café Amante* voor café's en restaurants. Speciaal voor de reguliere theaters is voor *Linke Lusten* door Louise Caspers een 'mobiel operahuis' ontworpen,

waarin ook *Café Amante* prima tot zijn recht komt, zoals zaterdag bleek. *Linke Lusten* is ook de eerste opera van Misdom en Visscher waarbij de tekst er eerder was dan de muziek, vertelt Misdom. "Daarom bevat deze opera de ene stijlbreuk na de andere. Het gaat van Haydn, naar Scarlatti, naar Uccellini, naar Grieg."

Bij de vorige drie kameropera's voorzorg Misdom Visscher eerst van de muziek en leverde die op basis daarvan de teksten. "Als ik de teksten van Jos dan zag, wist ik met-

een welke muziek daarbij hoorde; Jos heeft veel gevoel voor muziek." Dit keer werd dus de omgekeerde weg bewandeld met verrassend resultaat, want wonderlijk genoeg werkt het merkwaardige samenspel van muziekstijlen erg goed. Misdom: "Dat was een heel leuke ontdekking. Ik ben al vijftig jaar met muziek bezig, maar dat dit zo goed zou passen, had ik niet gedacht. Ik kwam bij deze muziek uit omdat die zo goed bij de teksten van Jos paste en dacht: 'Niet calvinistisch zijn, gewoon doen!'"

◀ Gonda Jonker en Noud Jaspers in de opera 'Linke Lusten'. Foto: Marcel Jurian de Jong